

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. Minister van Langdurige Zorg en Sport
mevrouw C. Helder
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Betreft: Reactie op kamerbrief 'Evaluatie Goed Bestuur in de Zorg'

Geachte minister Helder,

Graag reageren wij op uw aanbevelingen uit uw brief aan de Tweede kamer over de evaluatie van de agenda Goed bestuur in de zorg d.d. 20-6-2022. Met deze brief willen wij u informeren over de stappen die de NVTZ, sinds de afronding van de evaluatie van het programma Goed Toezicht in 2020, heeft gezet om raden van toezicht in de sector zorg & welzijn blijvend te inspireren en te stimuleren in hun professionalisering.

In 2020 is het programma Goed Toezicht geëvalueerd. Met dit programma is de NVTZ in 2017 gestart om raden van toezicht te stimuleren om middels drie kernwaarden aan de kwaliteit van het intern toezicht te werken:

- Goed beslagen ten ijs
- Evaluatie en Reflectie
- Transparantie

De gedachte achter dit programma is dat de kwaliteit van het intern toezicht verbetert door zelfregulering en intrinsieke motivatie en niet per se door een verplichte accreditatie. Tevens is er bewust voor gekozen om in het programma Goed Toezicht de gehele raad van toezicht te betrekken in tegenstelling tot persoonlijke accreditatie zoals dat bij woningcorporaties het geval is.

Bij de start van Goed Toezicht in 2017, is een commissie met een onafhankelijk voorzitter, prof. dr. Ed Vosselman (hoogleraar Accounting aan de Radboud Universiteit) ingesteld. Deze Innovatie & Adviescommissie houdt zich bezig met de professionalisering van het toezicht en hoe (maatschappelijke) ontwikkelingen daarin hun doorwerking moeten krijgen in het programma Goed Toezicht.

De resultaten en conclusies van de evaluatie van het programma Goed Toezicht uit 2020 zijn besproken door de Innovatie- en Adviescommissie van Goed Toezicht van de NVTZ. De Innovatie & Adviescommissie was verheugd met de conclusie die de Erasmus School of Health Policy & Management in haar evaluatie van het programma 'Goed Toezicht' getrokken heeft. De bevinding dat het programma 'Goed Toezicht' met de gekozen strategie van aanmoedigen en zelfregulering een positief effect heeft op de professionalisering van het intern toezicht heeft de commissie doen besluiten om te adviseren het programma 'Goed Toezicht' voort te zetten.

De waarde 'evaluatie en reflectie' stimuleert raden om naast de verplichte driejaarlijkse evaluatie onder begeleiding van een externe evaluator in de tussenliggende jaren het eigen functioneren te toetsen door middel van naar eigen inzicht gekozen vormen van reflectie of intervisie. In samenwerking met de Innovatie & Adviescommissie (IAC) van de Brancheorganisaties Zorg (Boz) wordt onderzoek gedaan naar het effect van evaluaties. In het kader van de waarde 'transparantie' wordt aan raden, met ingang van juni 2020, gevraagd hun toezichtvisie te delen. Vooral het proces om tot een toezichtvisie te komen geeft veel raden en bestuurders inzicht in hoe zij het intern toezicht in combinatie met de visie en waarden van de zorginstelling willen vormgeven. Voor raden die nog een toezichtvisie moeten opstellen heeft de Innovatie & Adviescommissie, eind 2020, een handreiking opgesteld.

De commissie heeft daarnaast geadviseerd om meer differentiatie in het programma Goed Toezicht op te nemen, zowel naar sector als naar mate van ervaring met het toezicht van de individuele toezichthouder en de gehele raad. Tenslotte heeft de commissie geadviseerd om een vierde waarde aan het programma toe te voegen: 'dialogoog'.

Dialogoog staat voor de raad van toezicht als hoeder van de dialogoog. Dialogoog staat voor écht in contact gaan, vragen, luisteren, en begrijpen, richting de in- en externe belanghouders, met bewustzijn van vooroordelen. Waarbij van belang is dat de raad van toezicht zelf ook in dialogoogvorm communiceert en een open houding aanneemt. Het begrip 'de toezichthouder als hoeder van de dialogoog' is in twee bijeenkomsten besproken en uitgewerkt door een groep personen bestaande uit ervaren toezichthouders, bestuurders en onderzoekers op het gebied van governance. De innovatie- en adviescommissie gaat deze waarde net als de andere waarden van het programma Goed Toezicht in 2023 concretiseren zodat raden er op een voor hun passende wijze invulling aan kunnen geven.

Met betrekking tot differentiatie zijn er diverse stappen gezet.

De NVTZ Academie heeft het 'Advanced Leiderschap Programma Goed Toezicht' aan haar aanbod toegevoegd. Deze opleiding is bedoeld voor de meer ervaren toezichthouder of commissaris die zich verder wil ontwikkelen in het onderwerp strategische heroriëntering en de gevolgen voor de governance. Daarnaast wordt er een pakket van Advanced opleidingen aan het aanbod toegevoegd voor toezichthouders die hun tweede termijn ingaan. En wordt het aanbod van de Academie waar het passend is aangepast aan specifieke doelgroepen. Zo zullen er, in de loop van 2023, cursussen worden ontwikkeld specifiek voor bepaalde sectoren.

Om het programma Goed Toezicht onder de aandacht te brengen van kleinere zorgorganisaties die geen lid zijn van de NVTZ en hen te ondersteunen bij het opzetten van het intern toezicht is een door VWS gesubsidieerd project begin 2022 gestart waarbij diverse brancheorganisaties betrokken worden. Parallel aan dit project is er een afstemmingsoverleg Wtza ingesteld. Dit overleg vindt met ingang van het tweede kwartaal van 2022 elke twee tot drie maanden plaats om de uitleg van wet- en regelgeving en de vragen uit het veld tussen de aangesloten partners gezamenlijk te harmoniseren. Bij dit overleg sluiten VWS, NZa, IGJ, CIBG en NVTZ aan.

De NVTZ werkt met diverse partijen, waar raden van toezicht in de praktijk contact mee hebben, samen.

Om de wederzijdse zichtbaarheid van de raad van toezicht en de medezeggenschap te vergroten en helderheid over elkaars rollen te creëren wordt er samengewerkt met vertegenwoordigers van medezeggenschapsorganen, zoals Landelijke Organisatie Cliëntenraden (LOC), Landelijk Overleg Met Ondernemingsraden Zorg (LOMOZ), Landelijk Steunpunt Medezeggenschap (LSR), Netwerk Clientraad Zorg (NCZ), NVTZ Federatie Medisch Specialisten (FMS) en het landelijk platform voor verpleegkundige en verzorgende adviesraden (V&VN VAR). De NVTZ wil haar leden aansporen om op organisatieniveau te investeren in de relatie met de medezeggenschapsorganen. Dit doet zij door bij bijeenkomsten van deze partijen lezingen en workshops te geven.

Met de Brancheorganisaties Zorg (Boz) en de Nederlandse Vereniging voor Zorgbestuurders (NVZD) wordt er de afgelopen meer en meer samengewerkt op het vlak van de Governance code Zorg, modelstatuten en thema's die zowel het intern toezicht als bestuurders raken. De Boz, NVZD en NVTZ treden ook regelmatig in overleg over nieuwe of gewijzigde wetgeving, zoals de WNT, Wtza en WIBZ.

De NVTZ houdt nadrukkelijk oog voor wat er speelt in de samenleving. De NVTZ stimuleert raden van toezicht dan ook om in hun toezicht voldoende aandacht te geven aan de maatschappelijke rol van hun organisatie, ook al is dit niet altijd in lijn met het organisatiebelang. In 2021 en 2022 heeft de NVTZ aandacht gegeven aan toezicht op (zorg)netwerken in verschillende bijeenkomsten voor leden en een (aanstaande) publicatie van de Wetenschappelijke Adviesraad van de NVTZ. Duurzaamheid in haar brede vorm, dus naast ecologische duurzaamheid bijvoorbeeld ook de duurzame leefomgeving, is het jaarthema van 2023. Vanzelfsprekend zal duurzaamheid daarna blijvend in de aandachtsgebieden van de NVTZ worden opgenomen.

Wij zullen u op de hoogte houden van toekomstige ontwikkelingen en blijven graag met u in gesprek.

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Aad Koster', with a long horizontal flourish underneath.

Aad Koster
Voorzitter bestuur NVTZ